

Matrise for ROP

Helsedirektoratet har delt personer med samtidige rus- og psykiske helseproblemer (ROP) inn i hovedforløp 1 til 3. Vi har delt personene i syv grupper basert på funksjonsnivå. Basert på disse syv gruppene, har vi utarbeidet en matrise for samlokaliserte boliger med base og småhus. Matrisen for ROP viser bemanningstetthet, lokasjon og grad av forsterkning på bolig for de ulike gruppene. Matrisen er et viktig og ressursbesparende verktøy i planleggingen av nye tiltak for å sikre mer egnede boliger til målgruppen.

- Gruppene 1 og 2 kan bo i ordinære kommunale boliger med eller uten ambulante tjenester.
- Gruppe 3 har behov for å bo skjermet i småhus med ambulante tjenester.
- Gruppene 4–7 har behov for samlokaliserte boliger med base.

Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 7
<u>Utfordringer:</u> Moderate utfordringer knyttet til rus og/eller psykiatri.	Moderate til alvorlige utfordringer knyttet til rus og/eller psykiatri.	Atferdsutfordringer, autonom, alvorlige psykiske lidelser, dekker egne primærbehov i bolig.	Alvorlige psykiske lidelser, sårbar, innadvendt, kan utnyttes, selvdestruktiv atferd.	Rusutløst, grenseløs atferd, personlighetsforstyrrelser, uberegnelig, skremmende atferd.	Sikkerhetsrisiko, utagerende, grenseløs atferd, samtidige, alvorlige psykiske lidelser.	Svært høy sikkerhetsrisiko, utagerende, samtidige, alvorlige psykiske lidelser, utestengt fra lavterskeltilbud.
HF 1–2 ²	HF 2–3	HF 2–3	HF 3	HF 3	HF 3	HF 3
<u>Målgruppen som bor i:</u> Ordinære kommunale boliger	Ordinære kommunale boliger	Tidl. Flexbo	Skogvollveien	Arveset gård	Schandorffsgate	Ljabruveien boliger
<u>Boligbehov:</u> Ordinære kommunale boliger , innskutte boliger el. private utleieboliger	Ordinære, kommunale boliger , bomiljø med mer aksept, gjerne heleide gårder	Småhus uten base , ikke for mange småhus samlet, eksempelvis 1–3.	Samlokaliserte boliger med base	Samlokaliserte boliger med base	Samlokaliserte boliger med base	Samlokaliserte småhus/ boliger med base
<u>Boligstandard:</u> Ordinær standard	Ordinær standard	Forsterket standard	Ordinær standard	Forsterket standard	Ekstra forsterket standard	Ekstra forsterket standard
<u>Beliggenhet:</u> Ordinært bomiljø	Ordinært bomiljø	Skjermet fra ordinære bomiljø , ev. ved næringsvirksomhet	Ordinært bomiljø	Skjermet fra ordinært bomiljø , ev. ved næringsvirksomhet	Skjermet fra ordinært bomiljø , ev. ved næringsvirksomhet	Skjermet fra annen bebyggelse , randsone
<u>Tjenestebehov:</u> Individuelt tilpasset tjenestebehov, periodevis og ambulant	Individuelt tilpasset tjenestebehov, ambulante tjenester	Ambulante tjenester	Dagtid + ambulant	Dag/(kveld) + ambulante tjenester døgn	Døgn	Døgn

Bemanning og tekniske spesifikasjoner for gruppene 4–7

Gruppene 4–7 har behov for samlokaliserte boliger med base eller småhus med bemanning. Personene har eller kan ha følgende utfordringer:

- rød score i brukerplan på sosial fungering¹
- alvorlige og langvarige rusproblemer og eventuelt alvorlige psykiske helseplager
- lavt funksjonsnivå
- stadig tap av bolig grunnet atferd, som resulterer i hyppige flyttinger
- befinner seg i HF3²

De kan ha følgende behov:

- fleksibel, individuelt tilpasset oppfølging
- tverrfaglig, ambulant oppfølging og koordinerte tjenester
- større eller mindre grad av skjerming mot nabolag og nærmiljø
- somatisk oppfølging³
- bolig på 30–40 m² netto, pluss utvendig bod

Noen forhold rundt tiltakene:

- Tabellen gjelder drift. Ved oppstart bør høyere bemanning vurderes.
- Det anbefales suksessiv innflytting.
- Tiltakene bør ligge nær offentlig kommunikasjon, matbutikk og apotek.
- Viktigste innhold i tjenestene for alle grupper er relasjonsarbeid, koordinering av øvrige tjenester, mattilbud og ernæring, aktivitet og arbeid og samarbeid med spesialisthelsetjenesten⁴.

Tabellen viser bemanningsgrad fordelt på henholdsvis 10, 8 og 6 boenheter. Vi har ikke differensiert på kjønn.

Tabellen er et utgangspunkt, og tiltaket må vurdere bemanningsgrad etter behov til enhver tid. Framtidig bruk av trygghets- og velferdsteknologi kan også påvirke bemanningsbehovet. Nederst vises et utvalg tekniske spesifikasjoner. Grad av hardbruk er fargekodet: Grønt er ordinær standard, oransje er forsterket standard og rødt er ekstra forsterket.

		Gruppe 4	Gruppe 5		Gruppe 6	Gruppe 7
Standard		Ordinær boligstandard	Forsterket bolig		Ekstra forsterket bolig	Ekstra forsterket bolig
Beboere Bemanning		Bygård eller boliger med egne innganger	Bygård ⁵	Boliger med egne innganger	Bygård eller boliger med egne innganger	Småhus/to under et tak
10	dag	2 + ambulante tjenester	2 + ambulante		Minst 2 ⁶ + ambulante tjenester	Minst 3 ⁷
	kveld	Ambulante tjenester	Minst 2 + ambulante tjenester	Ambulante tjenester	2-3 + ambulante tjenester	Minst 3
	natt	-	Ambulant/veker		2 våkne	2 våkne
8	dag	1-2 ⁸ + ambulante tjenester	2 + ambulante tjenester		2 + ambulante tjenester	Minst 3
	kveld	Ambulante tjenester	2 + ambulante tjenester	Ambulante tjenester	2 + ambulante tjenester	3
	natt	-	Ambulant/veker		2 våkne	2 våkne
6	dag	1-2 ⁹ + ambulante tjenester	2 + ambulante tjenester		2 + ambulante tjenester	3
	kveld	Ambulante tjenester	2 + ambulante tjenester	Ambulante tjenester	2 + ambulante tjenester	3
	natt	-	Ambulant/veker		1 våken + 1 hvilende	2 våkne
Noen tekniske spesifikasjoner		Ordinær boligstandard	Ytre: <ul style="list-style-type: none"> ▶ stålbeslag på ytterdører/innbruddsikring ▶ vinduer; forsterket og pulveriseres ved knusing ▶ innfelt overrislings- eller vanntåkeanlegg ▶ unngå blinkende lys i brannvarslere/ventilasjon ▶ teknisk rom utenfor bolig, ikke tilgang Innvendig: <ul style="list-style-type: none"> ▶ vinyl gulvbelegg opp 10-15 cm på vegg, kan gjerne se ut som parkett ▶ doble gipsplater på vegger ▶ sluk i gulv på bad og kjøkken ▶ ikke lister eller objekter som kan skrus ned ▶ skjulte ledninger ▶ «vandalsikre» uttak til tv og data ▶ ordinære stikkontakter ▶ solid konstruksjon på kjøkkeninnredning ▶ åpne skapløsninger ▶ garderobeskap montert til vegg ▶ unngå dusjforheng eller glassdører til dusjen ▶ porselen på bad, ikke stål ▶ inventar som er lett utskiftbart 		Samme som under forsterket (gul), men i tillegg: Ytre: <ul style="list-style-type: none"> ▶ forsterkede ytterdører ▶ plexiglass dersom vinduer stadig knuses ▶ betongvegger, eventuelt doble gipsplater ▶ stoppekran på utsiden av bolig ▶ vaskerom i tilknytning til base, ikke i bolig Innvendig: <ul style="list-style-type: none"> ▶ epoxy på gulv eller overflater ved stadige ødeleggelse, ellers vinyl ▶ rømningsvei ▶ så åpen romløsning som mulig – god oversikt, lett å ta seg ut ▶ skjulte rør under vask på kjøkken ▶ fastmontert dusjhode på vegg ▶ trykknapp for bestemt mengde vann ▶ unngå skuffer på kjøkken – kun hyller og åpne løsninger 	

1 Rød score på sosial fungering vil si at personene har svært dårlig fungering i alle typer sammenhenger, BrukerPlan Årsrapport 2020, Regionalt kompetansesenter for rusmiddelforskning i Helse Vest (KORFOR).

2 Hovedforløp 1-3 (HF 1-3), «Sammen om mestring», Helsedirektoratet 2014.

3 For personer med alvorlig og omfattende somatikk er det aktuelt med institusjonsplass på omsorgssenter i regi av Velferdsetaten eller sykehjemsplass. Dette ligger utenfor denne matrisen.

4 Samarbeidet kan gjelde bla. diagnostisering og behandling.

5 For denne gruppen har vi skilt mellom bemanningsgrad i kategoriene «Bygård» og «Boliger med egne innganger» fordi erfaringene fra intervjuene viser at det kan være ulik bemanning basert på utformingen av tiltaket. Med mer spredte boliger og egne innganger fra bakkenivå, har beboerne mer skjerming fra hverandre og andres gjester. Dette vil være svært forskjellig i en bygård, der alle beboere og gjester går inn samme hoveddør, trapp og ganger. Uro og utrygghet kan i større grad forekomme i en bygård, og det er viktigere å ha tilstedeværelse også om kveldene.

6 Merk at for gruppe 6 med ti enheter bør det alltid være minimum to på jobb dag og kveld. Skal beboere følges til avtaler eller det er spesiell oppfølging, bør det være flere til stede. På dette nivået bør det også være lav terskel for å øke bemanningen raskt ved behov.

7 Vår anbefaling er ikke ti samlokaliserte småhus for gruppe 7, men siden Ljabruveien boliger har klart å få tiltaket til å fungere med ti beboere, ligger det inne i matrisen.

8 Dersom det er en bemanning med kun en på vakt, kan dette gjelde dersom personen skal ha en slags portvaktfunksjon for å følge med på hva som skjer på huset og varsle ved uroligheter. Dersom det er to på vakt, er det for å kunne drive miljøterapeutisk arbeid.

9 Se sluttnote 8.